

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ
ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΔΕΥΤΕΡΑ 12 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α

- A1. α. Λάθος β. **Σωστό*** γ. Σωστό δ. Λάθος ε. Σωστό
A2. γ
A3. β

** Είναι Σωστό σύμφωνα με το απόσπασμα του σχολικού βιβλίου στη σελίδα 42. Όμως (έτσι όπως διατυπώνεται) δεν έχει μαθηματική ισχύ καθώς η απόλυτη τιμή ενός αριθμού δεν δύναται να είναι μεταξύ δύο αρνητικών αριθμών,*

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Β

(σελίδες 182 – 183 σχολικού βιβλίου)

B1. α. Ο Κρατικός Προϋπολογισμός είναι ένας λογαριασμός που περιέχει όλες τις δαπάνες που προβλέπεται να γίνουν από το Κράτος μέσα σε ένα έτος και όλα τα έσοδα που προβλέπεται να εισπράξει το Κράτος κατά το ίδιο έτος. Ο κρατικός προϋπολογισμός δείχνει με μεγάλη λεπτομέρεια τον τρόπο με τον οποίο κατανέμονται οι δημόσιες δαπάνες στους διάφορους τομείς της οικονομίας καθώς επίσης τις πηγές από τις οποίες εισρέουν τα έσοδα προς το Δημόσιο. Η κατανομή των δημόσιων δαπανών και η επιβολή φόρων δείχνει και την οικονομική πολιτική που ακολουθεί η Κυβέρνηση, γι' αυτό και ο κρατικός προϋπολογισμός είναι μια περιεκτική και σύντομη έκφραση της ασκούμενης οικονομικής πολιτικής.

β. Ο κρατικός προϋπολογισμός συντάσσεται από το Υπουργείο των Οικονομικών με βάση την κυβερνητική πολιτική και τους στόχους που θέτει η κυβέρνηση. Στη συνέχεια ο προϋπολογισμός κατατίθεται στη Βουλή για να ψηφιστεί. Μετά την ψήφισή του οι αρμόδιοι φορείς (υπουργεία κτλ.) προβαίνουν στην υλοποίησή του.

γ. Υπάρχει μια γενική, αλλά εσφαλμένη εντύπωση ότι ο κρατικός προϋπολογισμός πρέπει να είναι ισοσκελισμένος, δηλ. τα έσοδα να είναι ίσα με τις δαπάνες σε κάθε χρονική περίοδο. Η άποψη αυτή είναι εσφαλμένη. Καμία οικονομική λογική δεν υπαγορεύει εξίσωση δαπανών και εσόδων. Ο προϋπολογισμός του Κράτους μπορεί να είναι πλεονασματικός, δηλ. τα έσοδα να υπερβαίνουν τις δαπάνες, ή ελλειμματικός, δηλ. οι δαπάνες να υπερβαίνουν τα έσοδα. Φυσικά, μπορεί να είναι ισοσκελισμένος.

δ. Η κατάσταση του προϋπολογισμού θα εξαρτηθεί από τη γενική οικονομική συγκυρία και από την οικονομική πολιτική που η κυβέρνηση θέλει να εφαρμόσει. Αν η οικονομία βρίσκεται σε ύφεση και η ανεργία είναι αυξημένη, τότε ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι ελλειμματικός, γιατί η διαρροή δαπάνης που γίνεται με την επιβολή φόρων και που τείνει να μειώσει το εθνικό εισόδημα πρέπει να αντισταθμιστεί με τη δημιουργία μεγαλύτερης δαπάνης από το κράτος μέσω των δημοσίων δαπανών (π.χ. για επενδύσεις), ώστε το εισόδημα να αυξηθεί και να αποφευχθεί, όσο γίνεται, η ύφεση. Αντίθετα, σε περιόδους μεγάλης απασχόλησης και αυξανόμενων τιμών, ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι πλεονασματικός, για να μειωθούν οι πληθωριστικές τάσεις. Σε πολλές περιπτώσεις η μείωση δαπανών, λόγω της φύσης τους, όπως, για παράδειγμα, οι δαπάνες για την παιδεία ή την εθνική άμυνα, είναι δύσκολη. Σ' αυτήν την περίπτωση η πλεονασματικότητα του προϋπολογισμού πρέπει να προέλθει από αύξηση των εσόδων.

ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

	Έτος 2000	Έτος 2001	Έτος 2002
Τιμή (σε ευρώ)	20	24	32
Ποσότητα (σε μονάδες)	5.000	5.500	6.000
Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές (σε ευρώ)	100.000	132.000	192.000
Δείκτης τιμών (%)	100	120	160
Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές (σε ευρώ)	100.000	110.000	120.000
Κατά κεφαλήν Πραγματικό Α.Ε.Π. (σε ευρώ)	1.000	1.000	1.000
Πληθυσμός (αριθμός ατόμων)	100	110	120

2000

- $A.E.P._{τρέχ.τιμ.} = A.E.P._{σταθ.τιμ.} = 100.000$ ευρώ (έτος βάσης – Δ.Τ. = 100).
- $κ.κ.πρ.Α.Ε.Π. = \frac{πρ.ΑΕΠ}{Πληθυσμός} \Leftrightarrow Πληθυσμός = \frac{100.000}{1.000} \Leftrightarrow Πληθυσμός = 100$ άτομα.

2001

- $Δ.Τ. = 100 + \frac{20}{100} \cdot 100 = 120$
- $A.E.P._{σταθ.τιμ.} = \frac{A.E.P._{τρέχ.τιμ.}}{Δ.Τ.} \cdot 100 = \frac{132.000}{120} \cdot 100 = 110.000$ ευρώ.

- Τιμή = $20 + \frac{20}{100} \cdot 20 = 24$ ευρώ.
- Α.Ε.Π._{τρέχ.τιμ.} = Τιμή • Ποσότητα \Leftrightarrow Ποσότητα = $\frac{132.000}{24} \Leftrightarrow$ Ποσότητα = 5.500 μονάδες.
- κ.κ.πρ.Α.Ε.Π. = $\frac{\text{πρ.ΑΕΠ}}{\text{Πληθυσμός}} = \frac{110.000}{110} = 1.000$ ευρώ.

2002

- Α.Ε.Π._{σταθ.τιμ.} = Τιμή_{έτους βάσης} • Ποσότητα_{τρέχοντος έτους} $\Leftrightarrow 120.000 = 20 \cdot \text{Ποσότητα} \Leftrightarrow$
Ποσότητα = 6.000 μονάδες.
 - Α.Ε.Π._{τρέχ.τιμ.} = $32 \cdot 6.000 = 192.000$ ευρώ
 - Α.Ε.Π._{σταθ.τιμ.} = $\frac{\text{Α.Ε.Π.τρέχ.τιμ.}}{\Delta.T.} \cdot 100 \Leftrightarrow 120.000 = \frac{192.000}{\Delta.T.} \cdot 100 \Leftrightarrow \Delta.T. = 160$
 - κ.κ.πρ.Α.Ε.Π. = $\frac{\text{πρ.ΑΕΠ}}{\text{Πληθυσμός}} = \frac{120.000}{120} = 1.000$ ευρώ.
- Γ2.** Μεταξύ των ετών 2000 και 2001, η **μεταβολή του πραγματικού Α.Ε.Π.** που οφείλεται **μόνο στη μεταβολή της ποσότητας** είναι $110.000 - 100.000 = 10.000$ μονάδες.
Μεταξύ των ετών 2000 και 2001, η **μεταβολή του ονομαστικού Α.Ε.Π.** που οφείλεται **στη μεταβολή της τιμής και στη μεταβολή της ποσότητας** είναι $132.000 - 100.000 = 32.000$ μονάδες.
Άρα, αφού η μεταβολή του Α.Ε.Π. που οφείλεται **μόνο στη μεταβολή της ποσότητας είναι 10.000 μονάδες**, η μεταβολή του Α.Ε.Π. που οφείλεται **μόνο στη μεταβολή της τιμής είναι $32.000 - 10.000 = 22.000$ μονάδες**.
- Γ3.** Με έτος βάσης το 2002 έχουμε για το 2001:
Πραγματικό Α.Ε.Π. = Τιμή₂₀₀₂ • Ποσότητα₂₀₀₁ = $32 \cdot 5.500 = 176.000$ ευρώ.
** Εναλλακτικά, θα μπορούσε να υπολογιστεί με τη χρήση του νέου Δ.Τ.=75.*
Για το 2002, αφού είναι έτος βάσης:
Πραγματικό Α.Ε.Π. = Ονομαστικό Α.Ε.Π. = 192.000 ευρώ.
Η πραγματική ποσοστιαία μεταβολή του Α.Ε.Π. μεταξύ 2001 και 2002 είναι:
 $\frac{192.000 - 176.000}{176.000} \cdot 100 = 9\%$ περίπου.
- Γ4.** Με κριτήριο το κατά κεφαλήν πραγματικό Α.Ε.Π. το οποίο παραμένει σταθερό μεταξύ των ετών, συμπεραίνουμε ότι το βιοτικό επίπεδο της χώρας παρέμεινε σε σταθερά επίπεδα διαχρονικά.
- Γ5.** Εισροή εισοδήματος από το εξωτερικό = $6.000 \cdot 1,3 = 7.800$ ευρώ.
Καθαρό εισόδημα από το εξωτερικό = «Εισροή από» – «Εισροή προς» = $7.800 - 6.000 = 1.800$ ευρώ.
Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν_{τρέχ.τιμ.} = Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν_{τρέχ.τιμ.} + Καθαρό Εισόδημα = $192.000 + 1.800 = 193.800$ ευρώ.

ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ**ΘΕΜΑ Δ**

Δ1. Τα δύο σημεία ισορροπίας ανήκουν στην ευθεία ζήτησης, οπότε με αυτά θα εξάγουμε τη γραμμική συνάρτηση ζήτησης.

$$Q_D = \alpha + \beta \cdot P$$

$$\left. \begin{array}{l} 120 = \alpha + 10 \cdot \beta \\ 80 = \alpha + 20 \cdot \beta \end{array} \right\} \begin{array}{l} \alpha = 160 \\ \beta = -4 \end{array}$$

$$Q_D = 160 - 4 \cdot P$$

P	Q _D
10	120
20	80

Για $P_A = 15$ χρηματικές μονάδες έχουμε $Q_{DA} = 160 - 4 \cdot 15 = 100$ μονάδες.

Έλλειμμα = 60 $\Leftrightarrow 100 - Q_{SA} = 60 \Leftrightarrow Q_{SA} = 40$ μονάδες.

Θα εξάγουμε τη δεύτερη συνάρτηση προσφοράς:

$$Q_{S2} = \gamma + \delta \cdot P$$

$$\left. \begin{array}{l} 40 = \gamma + 15 \cdot \delta \\ 80 = \gamma + 20 \cdot P \end{array} \right\} \begin{array}{l} \gamma = -80 \\ \delta = 8 \end{array}$$

$$Q_{S2} = -80 + 8 \cdot P$$

P	Q _{S2}
15	40
20	80

Οι δύο ευθείες προσφοράς είναι παράλληλες, οπότε ο συντελεστής δ λαμβάνει την τιμή 8 και στις δύο συναρτήσεις προσφοράς.

Θα εξάγουμε την πρώτη συνάρτηση προσφοράς:

$$Q_{S1} = \gamma + 8 \cdot P$$

Επειδή σε αυτήν ανήκει το πρώτο αρχικό σημείο ισορροπίας, έχουμε:

$$120 = \gamma + 8 \cdot 10 \Leftrightarrow \gamma = 40$$

$$Q_{S1} = 40 + 8 \cdot P$$

Δ2. Κατά τη μεταβολή της τεχνολογίας, η τιμή ισορροπίας αυξήθηκε και η ποσότητα ισορροπίας μειώθηκε. Αυτό δηλώνει ότι η ευθεία προσφοράς μετατοπίστηκε προς τα πάνω αριστερά, που σημαίνει ότι η προσφορά μειώθηκε. Η προσφορά μειώθηκε επειδή η τεχνολογία παραγωγής χειροτέρευσε.

* Η μείωση τη προσφοράς μπορεί να εξηγηθεί και από τη μείωση του σταθερού όρου γ της συνάρτησης προσφοράς.

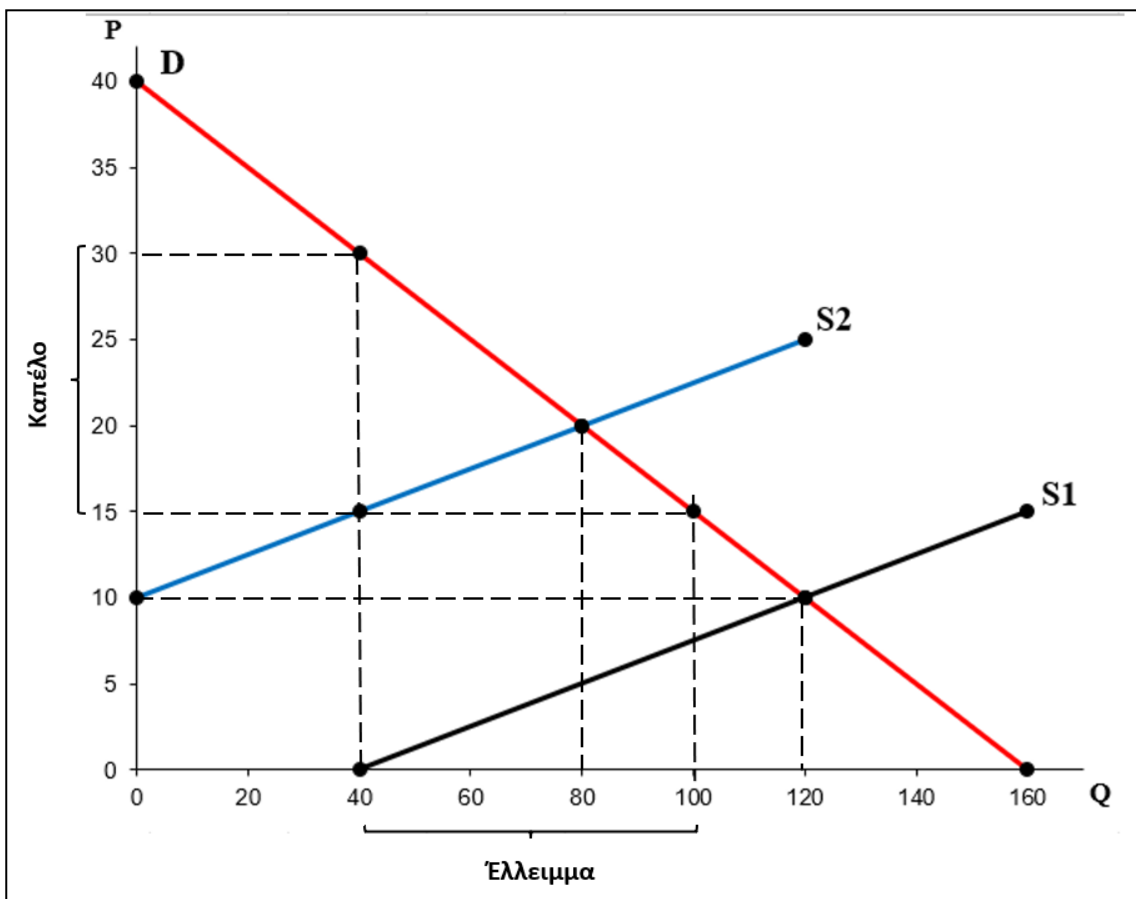
Δ3. Αντικαθιστούμε την προσφερόμενη ποσότητα στην ανώτατη τιμή (Q_{SA}) στη συνάρτηση ζήτησης και έχουμε:

$$40 = 160 - 4 \cdot P' \Leftrightarrow P' = 30 \text{ χρηματικές μονάδες (μέγιστη τιμή μάρης αγοράς).}$$

Το μέγιστο πιθανό «καπέλο» είναι:

$$P' - P_A = 30 - 15 = 15 \text{ χρηματικές μονάδες.}$$

Δ.4

* Σύμφωνα με τις οδηγίες που στάλθηκαν στα βαθμολογικά κέντρα, επισημάνθηκε ότι δεν είναι υποχρεωτική η απεικόνιση και των σημείων τομής των καμπυλών με τους άξονες.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΜΑΡΙΝΟΣ οικονομολόγος – εκπαιδευτικός – www.economics.edu.gr